

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2751/25
3.9.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Сање Кнежевић Јојић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Филип Бацковић, адвокат из Београда, Сурчин, Војвођанска 524-Р, против тужене Републике Србије – Министарства финансија, Београд, Кнеза Милоша број 20, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска број 31, ради исплате накнаде, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 42300/21 од 5.11.2024. године, у седници већа одржаној дана 3.9.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 42300/21 од 05.11.2024. године у усвајајућем делу става првог изреке и у ставу другом изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 1.048.011,47 динара, са законском затезном каматом почев од 10.02.2022. године, до исплате и износ од 1.713.165,65 динара на име обрачунате камате, односно укупан максимални износ до 3.952.880,01 динара, док је одбијен тужбени захтев у делу у коме је тражено да укупно потраживање тужиоца буде до максималног износа од 7.905,760,20 динара, а преко досуђеног максималног износа до 3.952.880,01 динара. Ставом другим изреке пресуде, обавезана је тужена да тужиоцу исплати трошкове парничног поступка у износу од 282.450,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена, побијајући је у усвајајућем делу става првог и у ставу другом изреке из свих законом прописаних разлога.

Тужилац је доставио одговор на жалбу.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе чл. 386 ЗПП-а (“Службени гласник РС” бр. 72/11, 49/13, 74/13, 55/14, 87/18 и 18/20), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се побијана пресуда морала укинути. Супротно жалбеним наводима тужене, у првостепеном поступку није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а, јер је изрека пресуде јасна и разумљива, а првостепени суд је дао довољне и јасне разлоге о одлучним чињеницама значајне за одлучивање у овој правној ствари.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилац је дана 11.04.2003. године, закључио Уговор о пословно-техничкој сарадњи са ДП Завршни занатски радови у грађевинарству “Венац”, оверен пред Општинским судом у Сомбору под Ов.2173/03, којим се обавезао да у року од 6 месеци од дана потписивања уговора, инвестира у адаптацију локала “...” у ..., уписаног у ЗКУЛ ... КО ... и то етажу “А”, које се састоји из подрума 26,08 м2 и радионице од 28,32 м2, магацина од 7,24 м2 и сервиса од 18,05 м2, све у укупној површини од 80,14 м2, те да уложи 1.200.000,00 динара за извођење радова. На име накнаде за наведену инвестицију, ДП “Венац” се обавезао да тужиоцу преда наведени простор на коришћење наредних 20 година од дана потписивања уговора, а тужилац се обавезао да у року од 20 година плаћа накнаду за грађевинско земљиште и све комуналије. У чл. 4 овог уговора, ДП “Венац” је дао своју безусловну сагласност да се на некретности која је предмет уговора, укњиженој у ЗКУЛ ... КО ..., подуложак ..., упише хипотека у износу динарске противвредности од 20.000 еура, а на име обезбеђења предметне инвестиције, односно несметаног права коришћења наведене некретности. Између истих странака закључен је и Анекс уговора о пословно-техничкој сарадњи, дана 18.02.2004. године, оверен од стране Општинског суда у Сомбору, под Ов.бр. 1338/04, којим је уговорено да се основни уговор мења у члану 2, јер у исти није унета и означена парцела на којој је непокретност саграђена, те је основни уговор допуњен и исправљен тако што је за непокретности детаљно описане у основном уговору, додато да су изграђене на кат.парцели бр... површине 3 ара, 15 м2, уписане у Лн.бр.... КО..., док је у свему осталом основни уговор остао неизмењен. По основу овог уговора и анекса уговора, у катастар непокретности је уписано право хипотеке у корист тужиоца АА и то: на објекту број 1, евиденцијски број 1, пословни простор занатства и личних услуга, број посебног дела објекта 1, у приземљу, површине 54 м2, на коме је као власник уписан “Сомборски венац” а.д. Сомбор у друштвеној својини са обимом удела 1/1. Хипотека на наведеној непокретности уписана је у износу од 20.000 еура у динарској противвредности на име обезбеђења предметне инвестиције, а у лист непокретности за кат.парцелу ... КО..., на градском грађевинском земљишту уписан је “Сомборски венац” са правом коришћења, а као облик својине јавна својина.

Током трајања уговора о пословно-техничкој сарадњи отворен је стечајни поступак над АД “Сомборски венац за завршне занатске радове у грађевинарству” решењем Ст 6/10 од 09.07.2010. године, из разлога трајније неспособности плаћања. У

том стечајном поступку је, закључком о листи утврђених и оспорених потраживања од 02.11.2010. године, признато потраживање разлучних поверилаца, између осталих и туженог АА са укупним дугом од 1.117.876,00 динара (главни дуг), док је оспорено потраживање именованог у укупном износу од 958.610,00 динара (главни дуг). Решењем Привредног суда у Сомбору донетим у стечајном поступку Ст 66/10 дана 26.05.2022. године, а које је постало правноснажно дана 15.09.2022. године, делимично су намирена потраживања овде тужиоца АА, имовином коју је стечајни дужник имао на дан 10.02.2022. године и то део потраживања у износу од 31.966,19 динара, преносом потраживања из извршног поступка по решењу Основног суда у Сомбору Иив 475/19, а део потраживања преносом права својине на 2/3 идеална дела непокретности у ..., улица..., површине 150 м², и то у висини од 37.898,34 динара. Овим решењем од 26.05.2022. године истовремено је и закључен стечајни поступак над стечајним дужником АД “Сомборски венац за завршне занатске радове у грађевинарству”, а у наведеном делу решење је постало правноснажно

Током трајања стечајног поступка над дужником тужиоца, донето је делимично решење Агенције за реституцију, подручна јединица Нови Сад број 46-012488/2013 од 11.03.2020. године, којим је усвојен захтев, враћена имовина и утврђено право својине законским наследницима бившег власника ББ: ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ и ЕЕ са ближе наведеним уделима, на пословним просторима који се налазе у приземљу зграде број 1 на адреси ... у ..., на кп.бр.... уписаној у Лн.бр.... КО ... и то на пословним просторима који су ближе описани у решењу, између осталог и на пословном простору – три просторије занатства и личних услуга површине 54 м², под бројем посебног дела 1, у друштвеној својини “Сомборски венац” а.д. Сомбор. За враћену имовину је констатовано да је национализована на основу правноснажног решења Комисије за национализацију при НОО Сомбор од 04.04.1961. године, бившем власнику ББ, те да се пословни простори враћају у државину законским наследницима бившег власника, сразмерно утврђеним уделима из тачке 1 решења. Решењем је наложено надлежном органу за упис права на непокретностима, да по његовој правноснажности изврши упис права својине и да изврши брисање свих хипотекарних терета забележних у било чију корист. Ово решење постало је правноснажно дана 12.04.2021. године, а решењем РГЗ од 19.05.2021. године, извршене су промене података, тако што је уписано право својине у корист ВВ, ДД, ЂЂ и ЕЕ са ближе наведеним уделима, између осталог и на пословном простору – три просторије занатства и личних услуга број 1 корисине површине 54 м² уписане као посебан део зграде број 1, а истим решењем је извршен и испис права којим је, на основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи од 11.04.2003. године, укњижена хипотека на непокретностима АД “Венац”, у износу од 20.000 еура у динарској противвредности у корист АА.

Из налаза и мишљења судског вештака Николе Коха од 11.04.2011. године, које је достављено уз извештај стечајног управника за “Сомборски венац” а.д.о. од 22.06.2023. године, утврђено је да је тржишна вредност непокретности – пословног простора у ..., ..., зграда бр. 1, посебан део бр. 1, уписаног у лист непокретности бр. ..., а изграђеног на кп ... КО ..., износи 78.300 еура. Даље је, из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке Душана Ђурчића од 02.04.2024. године, утврђено да је тужилац, сходно закључку о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Сомбору Ст 66/10 од 02.11.2010. године, имао статус разлучног повериоца у стечајном поступку који је вођен над стечајним дужником “Сомборски венац” а.д., са

укупно признатим потраживањем на дан покретања стечаја, 09.07.2010. године, у износу од 1.117.876,00 динара. Прихватајући процену тржишне вредности непокретности на којој је тужилац имао хипотеку према налазу вештака Кох Николе, у износу од 78.000 еура, што у динарској противвредности износи 7.905.760,00 динара, вештак је утврдио да почетна продајна цена непокретности у стечају од 50% вредности у конкретном случају износи 3.952.880,00 динара. Предметна непокретност је враћена старим власницима решењем Агенције за реституцију од 11.03.2020. године, чиме је тужилац изгубио статус разлучног повериоца и прешао у трећи исплатни ред. Као разлучни поверилац, тужилац је имао право на законску затезну камату до дана главне деобе, а дана 09.02.2022. године, тужилац је, као стечајни поверилац делимично намирен и то уписом права својине на делу једне непокретности и преносом дела ненаплаћеног потраживања из извршног поступка, а све у укупном износу од 69.864,53 динара (37.898,34 + 31.966,19 динара). Полазећи од наведеног, вештак је дао мишљење да би у стечајном поступку, да није дошло до реституције предметне непокретности и брисања хипотеке, тужиоцу на дан закључења стечаја и деобе био исплаћен износ од 1.048.011,47 динара (главница од 1.117.876,00 динара умањена за 69.869,54 динара колико је тужилац намирен у стечајном поступку), као и износ од 1.713.165,65 динара, што представља законску затезну камату на пун износ признатог потраживања од датума отварања стечаја, као датума доспећа, 09.07.2010. године, до датума закључења стечаја и деобе 09.02.2022. године. Вештак је налаз и мишљење дао у две варијанте, при чему је у првој варијанти обрачунао износ који би тужиоцу био исплаћен у стечајном поступку да није дошло до брисања хипотеке и реституције хипотекарне непокретности, и то у износу од 2.761.177,12 динара, колико износи износ признатог потраживања од 1.117.876,00 динара умањен за исплаћен износ од 69.864,53 динара, а у збиру са законском затезном каматом која је доспела до дана закључења стечаја од 1.713.165,65 динара. У другој варијанти датог налаза, коју варијанту је суд прихватио, вештак је обрачунао износ признатог потраживања умањен за износ за који је тужилац делимично намирен и обрачунао је преостали главни дуг у износу од 1.048.011,47 динара, на дан 09.02.2022. године, на који дан законска затезна камата која је тужиоцу до тада припадала на укупан износ признатог потраживања износила 1.713.165,65 динара, али све то заједно максимално до износа од 3.952.880,01 динар, колико износи 50% процењене вредности непокретности под претпоставком да се прода по почетној цени.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а применом одредби чл. 1, 3, 15 и 21 Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, те одредби чланова 49, 54 и 85 Закона о стечају, првостепени суд је делимично усвојио захтев тужиоца. Суд наиме сматра да је тужена, сходно одредби члана 21 став 1 Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, дужна да исплати ненамирено потраживање тужиоца, с обзиром на то да је решењем о враћању имовине од 19.05.2021. године брисан упис хипотеке тужиоца на имовини стечајног дужника. Тиме је тужилац изгубио статус разлучног повериоца и није успео да се наплати продајом хипотекарне непокретности која је враћена старим власницима, па како тужена гарантује за потраживања која су била обезбеђена хипотеком, то је дужна да тужиоцу исплати новчани износ према обрачуну у другој варијанти налаза и мишљења вештака у којој је вештак укупно потраживање тужиоца утврђено у стечајном поступку, умањено за износ за који је тужилац, као поверилац, намирен у стечајном поступку, те је засебно обрачунао износ законске затезне камате за период од отварања стечаја као датума доспелости до датума делимичног намирења и

закључења стечајног поступка. Суд је прихватио ову варијанту налаза и мишљења вештака, сматрајући да је тако дат налаз објективан, јасан и у складу са правилима струке, а имајући у виду да странке на исти нису имале примедбе, а тужилац је у тој висини и прецизирао тужбени захтев. Приликом одлучивања, суд је ценио приговор застарелости потраживања али сматра да је исти неоснован, с обзиром на то да је тужилац тек након окончања стечајног поступка сазнао за висину ненаплаћеног потраживања за које тужена гарантује, а тужба је поднета и пре тог тренутка.

Одлуку о трошковима парничног поступка суд је донео применом одредби чланова 150, 153, 154 и 163 ЗПП, па су тужиоцу досуђени потрени и оправдани трошкови, имајући у виду успех у спору и важећу АТ.

И по становишту Апелационог суда у Београду, правилно је првостепени суд на потпуно и правилно утврђено чињенично стање применио материјално право када је обавезао тужену да тужиоцу исплати наведене новчане износе.

Супротно наводима жалбе тужене, првостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да постављени захтев ужива пружање судске правне заштите. Ово с тога што је потраживање тужиоца према АД "Сомборски венац", било обезбеђено хипотеком уписаном на непокретности која је решењем Агенције за реституцију, подручна јединица Нови Сад број 46-012488/2013 од 11.03.2020. године, враћена законским наследницима бившег власника. Сходно томе, а применом одредбе чл. 21 Закона о враћању одузете имовине, непокретност је ослобођена хипотекарних терета, а тужена је постала гарант за потраживања која су била обезбеђена хипотеком, уз право регреса према хипотекарном дужнику.

Стога се неосновано жалбом тужене указује да је првостепени суд погрешно оценио приговор недостатка пасивне легитимације тужене и погрешно применио одредбу члана 21 Закона о враћању одузете имовине. Ово имајући у виду да је потраживање тужиоца према друштвеном предузећу "Сомборски венац", било обезбеђено хипотеком уписаном на имовини која је враћена правним следбеницима претходних власника у поступку реституције, па је ослобођењем непокретности од хипотекарног терета установљена пасивна легитимација тужене која, сходно цитираној законској одредби, гарантује за потраживање које је било обезбеђено хипотеком.

Такође, неосновани су жалбени наводи тужене да је имовина на којој је хипотека била установљена морала бити уписана у катастру као државна својина да би постојала обавеза тужене, као и наводи жалбе да се ради о ништавој хипотеци која је иста била установљена на имовини на којој хипотекарни дужник није имао право располагања, већ само право коришћења. Међутим, из писаних доказа у списима предмета, Решења о упису и извода из листа непокретности за кат. Парцелу... КО ... и пословни простор – три просторије занатства и личних услуга број 1 корисине површине 54 м² уписане као посебан део зграде број 1, несумњиво је утврђено да је на истима била уписана хипотека у корист тужиоца, а која је након враћања имовине по решењу од 19.05.2021. године брисана. Сходно томе, хипотека у корист тужиоца била је заснована на правном послу и датој хипотекарној изјави и уписана је у јавне књиге по основу решења надлежног органа, а њену пуноважност нико није доводио у питање све до њеног брисања, па се ни тужена сада не може са успехом позивати на ништавост исте.

Сама чињеница да је Агенција за реституцију у решењу којим враћа имовину ранијим власницима навела да се ради о ништавом упису хипотеке која не би ни могла бити реализована, не може бити од утицаја у овој парници, с обзиром на то да је хипотека у корист тужиоца несумњиво била конституисана и уписана, све до враћања имовине старим власницима. Побујање уписа хипотеке на овим непокретности могло је бити предмет разматрања приликом уписа исте или предмет утврђења у посебном поступку који тужена није водила, а не може бити предмет утврђења у овом поступку, који се води по захтеву тужиоца за накнаду потраживања које није могло бити наплаћено, управо због брисања исте.

Без утицаја на правилност побујане одлуке су и наводи тужене да она не може одговарати за обавезе друштвеног предузећа које је отишло у стечај, те да суд није ценио приговор застарелости који је истакла. Наиме, одговорност тужене се заснива на одредби члана 21 Закона о враћању одузете имовине, а чињеница да је хипотекарни дужник у стечају не може бити од утицаја на обавезу тужене, већ само на њен регресни захтев према том лицу.

Такође, по становишту Апелационог суда правилно је првостепени суд одлучио о приговору застарелости потраживања, имајући у виду да је решење о враћању имовине донето дана 11.03.2020. године, те да је испис хипотеке која је била уписана у корист тужиоца извршен 19.05.2021. године, а тужба у овој парници је поднета 28.06.2021. године, те нису истекли рокови прописани законом за подоношење тужбе за исплату. Тужена погрешно сматра да се она у конкретној ствари има сматрати јемцем, јер је њена обавеза установљена законском одредбом, а чак и у том случају се почетак рока застарелости не би могао везивати за дан отварања стечаја над АД "Сомборски венац", јер је тужилац у том поступку имао статус различног повериоца са утврђеном висином потраживања и могао се наплатити из вредности непокретности под хипотеком, да није било доношења решења о враћању имовине.

Приликом одлучивања Апелациони суд је ценио и наводе жалбе тужене да је висина обезбеђеног потраживања износила 20.000 еура, те да је нејасно у каквој је вези тржишна вредност непокретности на којој је хипотека била уписана. Међутим, у конкретном случају, правилно је првостепени суд имао у виду висину потраживања тужиоца утврђену у стечајном поступку, у ком поступку је тужилац као различни поверилац чије је потраживање обезбеђено хипотеком, имао право не само да из хипотековане непокретности намири главни дуг, већ и да наплати законску затезну камату и то почев од дана отварања стечаја до дана исплате обезбеђеног потраживања. У том смислу, висина тужиочевог потраживања које је у стечајном поступку утврђено у износу од 1.117.876,00 динара, је знатно нижа од износа од 20.000 еура, али се тужилац може намирити само до 50% вредности непокретности, колико износи почетна продајна цена непокретности у стечају, како је то правилно закључио и првостепени суд.

Неосновано се жалбом тужене указује и на то да је структура потраживања тужиоца остала неразјашњена, те да тужилац током поступка није прецизирао да ли тражи накнаду због некоришћења пословног простора или неку другу врсту накнаде. Међутим, првостепени суд није био везан правним основом наведеним у тужби, те је

правилно утврдио колико је износило потраживање тужиоца на дан отварања стечаја, а колико на дан затварања стечаја, када је његово потраживање делимично намирено. Такође, правилно је првостепени суд утврдио и до ког износа ће тужилац моћи бити намирен, имајући у виду половину тржишне вредности непокретности на којој је тужилац имао хипотеку, а што је уобичајена вредност за коју се непокретност у стечајном поступку може продати. Начин на који ће се тужилац намирити до висине вредности од 3.952.880,00 динара може бити предмет разматрања у извршном поступку, па су стога и ови жалбени наводи тужене неосновани.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу другом изреке побијане пресуде, с обзиром на то да је донета правилном применом одредби чланова 153 и 154 ЗПП-а и важеће Адвокатске и Таксене тарифе у време доношење одлуке о трошковима.

Како се ни осталим наводима жалбе тужене правилност и законитост пресуде у побијаном делу не доводи у сумњу, Апелациони суд је исту одбио, као неосновану и потврдио првостепену пресуду као у ставу првом изреке, у смислу одредби чл. 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку.

Одлучујући о захтевима парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, Апелациони суд је одбио захтев тужене имајући у виду исход жалбеног поступка, док је захтев тужиоца одбио имајући у виду да састав одговора на жалбу није био неопходан, те је применом одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић